სოფო ჩქოფოია

საერთაშორისო ტერორიზმის ისტორიულ პოლიტიკური ასპექტები

გამომცემლობა „უნივერსალი"
თბილისი 2017

წარმოდგენილი სახელმძღვანელო ეხება თანამედროვე გლობალური პოლიტიკური დღის წესრიგის ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს პრობლემას–ტერორიზმს, მის ისტორიულ-სამართლებრივ და პოლიტიკურ ასპექტებს; თანამედროვე ტერორისტების ფსიქოლოგიურ პორტრეტს; კიბერტერორიზმს; რელიგიურ ნიადაგზე წარმოქმნილ ტერორიზმს; მსოფლიოს ერთ-ერთ ყველაზე ცხელ წერტილში, ახლო აღმოსავლეთის რეგიონში მოქმედ ტერორისტულ დაჯგუფებებს, მათ იდეოლოგიას; ასევე განხილულია საერთაშორისო ტერორიზმის წინააღმდეგ წარმოებული მსოფლიო მაშტაბის ანტიტერორისტული კამპანიის სტრატეგია, ტაქტიკა და სხვა საკითხები.
წიგნში გამოყენებულია ქართველი და უცხოელი მეცნიერების სტატიები, ლიტერატურა და ინტერნეტ-რესურსები.

სახელმძღვანელო განკუთვნილია ბაკალავრიატის სტუდენტებისათვის, ასევე პოლიტოლოგიის, საერთაშორისო სამართლისა და ისტორიის სფეროში მომუშავე სპეციალისტებისა და ზემოაღნიშნული საკითხებით დაინტერესებული ფართო საზოგადოებისათვის.

დაფინანსებულია ახალი უმაღლესი სასწავლებლის მიერ

რედაქტორები: პროფ. იგორ კვესელავას,
ასოც. პროფ. მაია ამირგულაშვილის,
ასოც. პროფ. ქეთი ჯიჯეიშვილის
საერთო რედაქციით

რეცენზენტები: ასისტენტ-პროფ. ლალი კაპანაძე
ასისტენტ-პროფ. გიორგი ჩხიკვიშვილი

© ს. ჩქოფოია, 2017

გამომცემლობა „უნივერსალი", 2017
თბილისი, 0179, ი. ჭავჭავაძის გამზ. 19, ☎: 2 22 36 09, 5(99) 17 22 30
E-mail: universal@internet.ge; universal505@ymail.com

ISBN 978-9941-26-051-3

წ ი ნ ა თ ქ მ ა

თანამედროვე მსოფლიო პოლიტიკისა და საერთაშორისო ურთიერთობების შემადგენელი ნაწილი გახდა ტერორიზმთან ბრძოლა. მისი ლათინური ფესვები გაშიშვლებულია. სიტყვასიტყვით ითარგმნება „საშინელება" და იგი დიდი ხანია არსებობს. ამ სიტყვას იყენებდნენ ჯერ კიდევ რომის რესპუბლიკაში ჩვენს ერამდე, პოლიტიკური მკვლელობების აღსანიშნავად. XXI საუკუნეში ყოველდღიურად ფართოვდება და იზრდება ტერორიზმის სახეები და ტერორისტული ორგანიზაციების რაოდენობა.

ყოველდღიურად ათეულობით ტერორისტული აქტი ხდება მსოფლიოს სხვადასხვა წერტილში, რასაც საზოგადოების მხრიდან მძაფრი რეაქცია მოჰყვება ხოლმე, ამან ერთგვარად ხელი შეუწყო მის პოპულარობასა და კიდევ უფრო გააქტიურებას.

ტერორიზმთან დაკავშირებულია დიდი პოლიტიკური და სულიერი დანაკარგები. თანამედროვე ვითარებაში ის იქცა პოლიტიკური, რელიგიური და ეროვნული პრობლემების გადაწყვეტის საშუალებად. აღნიშნულიდან გამომდინარე აუცილებელია ტერორიზმის არსის, მისი გამომწვევი მიზეზებისა და შედეგების მეცნიერული შესწავლა.

ტერორიზმის იდეოლოგიამ განიცადა ევოლუცია, ისევე როგორც მისმა პრაქტიკამ, ტერორიზმის ისტორია ცხადყოფს, რომ ტერორიზმის ევოლუცია შეიძლება დავყოთ რამოდენიმე ეტაპად. თანამედროვე ტერორიზმი რადიკალურად განსხვავდება წინამორბედისაგან, როგორც გამ-

ომწვევი მიზეზებითა და მიზნებით, ასევე მოქმედების ტაქ-ტიკით.

ტერორიზმს უკავშირებენ სეპარატიზმს, რელიგიურ ფანატიზმს, პარტიზანულ ომს, თუმცა ის მაინც განსხვავ-დება მათგან თავისი მოქმედების არეალით და ბრძოლის მეთოდითაც.

თანამედროვე ეტაპზე მსოფლიოს ცხელ წერტილად ითვლება ახლო აღმოსავლეთის რეგიონი, იქ მიმდინარე პროცესები ძირეულ გავლენას ახდენს მსოფლიო პოლიტი-კაზე. რეგიონში არსებობს რელიგიურ ნიადაგზე წარმოქმნ-ილი ათეულობით ტერორისტული ორგანიზაცია, რომლე-ბიც გავლენას ახდენენ არა მხოლოდ რეგიონის პოლიტიკ-ურ ცხოვრებაზე, არამედ მსოფლიო პოლიტიკურ რუკაზე.

ტერორიზმთან დაკავშირებით, მიუხედავად იმისა, რომ 2001 წლის 11 სექტემბრის, ყველაზე მაშტაბური ტერორისტული აქტის შემდეგ აქტიურად ხდება მისი კვ-ლევა და შესწავლა, ისმევა არაერთი კითხვა, რომელიც ჯერ ისევ პასუხგაუცემელია.

სწორედ თანამედროვე რეალობაში არსებულ კითხვე-ბზე პასუხის გაცემის მცდელობაა მოცემული წინამდებარე წიგნი. ავტორი ფაქტობრივ მასალებზე დაყრდნობით ცდი-ლობს წარმოაჩინოს საერთაშორისო ტერორიზმის მასა-ზრდოებელი იდეოლოგიური და პოლიტიკური ძალები. წარმაოჩინოს საერთაშორისო საზოგადოების ერთიანობის აუცილებლობა XXI საუკუნის მთავარი სენის – საე-რთაშორისო ტერორიზმის წინააღმდეგ.

შ ი ნ ა ა რ ს ი

თავი I. ტერორიზმის ისტორიულ-სამართლებრივი და პოლიტიკური ასპექტები

1.1. ტერორიზმის ისტორიიდან 7

1.2. ტერორიზმის ტიპოლოგია 20

1.3 სახელმწიფო ტერორიზმი 26

1.4 ტერორიზმის იდეოლოგია 32

თავი II. თანამედროვე ტერორისტების ფსიქოლოგიური პორტრეტები

2.1. ტერორისტის პიროვნების ფსიქოლოგია 55

2.2. ტერორისტულ ორგანიზაციაში შესვლის მოტივაცია 60

2.3. ტერორისტული საქმიანობის ჯგუფური ხასიათი 84

2.4. ტერორიზმი, შეტყობინება, მსხვერპლი, მედია-საჯაროობა და ეფექტი 93

2.5. მედიის როლი ტერორთან საზოგადოების უარყოფითი დამოკიდებულების ჩამოყალიბებაში 100

2.6. მოლაპარაკების წარმართვის სტრატეგიები კონფლიქტურ სიტუაციაში 103

თავი III. ტერორიზმი და პოლიტიკა

3.1. ტერორიზმი, როგორც სახელმწიფო გადატრიალების საშუალება 113

3.2. ტექნოლოგიური განვითარება და კიბერტერორიზმი 119

3.3. მსოფლიო ტერორისტული ორგანიზაციები 151

თავი IV. რელიგია და ტერორიზმი

4.1. ტერორიზმი და ისლამი 161
4.2. რელიგიური ფუნდამენტალიზმი 174
4.3. ისლამური ტერორისტული ორგანიზაციები: „ალ-ქაიდა“ 178
4.4. „ჰამასი“ 190
4.5. „ჰესბოლა“ 206
4.6. ისლამური სახელმწიფო (ISIS) 212
4.7. ტერორისტი ქალები (შაჰიდები) 223

თავი V. ტერორიზმი, როგორც კაცობრიობის გლობალური საფრთხე

5.1. საერთაშორისო ორგანიზაციები ტერორიზმის წინააღმდეგ 228
5.2. გაეროს კამპანია ტერორიზმის წინააღმდეგ 238
5.3. გაეროს მოქმედებები ტერორიზმის წინააღმეგ 11 სექტემბრის შემდეგ 245

გამოყენებული ლიტერატურა 255